

Posudek oponentky závěrečné diplomové práce

Vedoucí závěrečné práce: Doc. Marie Fulková, Ph.D. (původně doc. Jiří Kornatovský)

Oponent závěrečné práce: Mgr. Lucie Jakubcová Hajdušková, Ph.D.

Autor závěrečné práce: Bc. Karolína Dunajová

Obor: Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní školy, střední školy a základní umělecké školy – výtvarná výchova

Akademický rok: 2022/2023

Název práce: Meditace, kontemplace – spiritualita ve výtvarném umění

Obsahem práce je uvažování o trojici pojmů: spiritualita, meditace a kontemplace. Autorka se pokouší s oporou v naučné literatuře pojmy vysvětlit a vyjádřit k nim vlastní postoj. Na základě autorčina porozumění těmto pojmům pak vybírá konkrétní umělkyně a umělce a v teoretické části interpretuje jejich dílo (celkem 16 osobností, např. Emi Motai, Takako Kaneko, Andy Goldsworthy, Jiří Kornatovský, Margita Titlová-Ylovsky, ad). Z textu vyplývá, že tím, co propojuje tři klíčové pojmy DP, je další pojem, a to „příroda“. Za teoretickou částí následuje popis a reflexe vlastního tvůrčího uvažování (kap. 5.). Autorka zde představuje soubor masek na téma duše/tváře stromů, komponovaných z různých přírodních materiálů (nejčastěji z kůry). Masky instalovala v lese na vybrané stromy a instalaci fotograficky zdokumentovala. Masky si také nasadila a nosila je v lese. Výtvarné uvažování uzavírá cyklus čtyř maleb na sklo, ve kterých studentka reflektuje zážitek z nošení masky, evokované představy a asociace. Presentovaný výtvarný soubor je vizuálně působivý, konzistentní a kontemplativní. V následující didaktické části představuje autorka jeden z proudů výtvarné výchovy tzv. Duchovní a smyslovou výchovu Marty Pohnerové, o její principy se opírá při návrhu vlastní výuky (kap. 7). Návrh je koncipován jako didaktická řada o čtyřech navazujících úlohách, návrh je logicky strukturovaný, výuka je nápaditá a navázána na RVP pro ZUŠ. Návrh výuky autorka realizovala na ZUŠ Štětí, výuku reflektovala a zdokumentovala. Výuka je úzce provázána s výtvarnou částí práce. Diplomovou práci uzavírá dotazníkové šetření, které studentka realizovala mezi vyučujícími výtvarné ale i hudební výchovy. Studentce se podařilo získat soubor 23 výpovědí od vyučujících, považují ho za dobrý základ pro další případné šetření. Cílem dotazníku bylo zjistit: 1) zda učitelé ZŠ nebo ZUŠ znají a mají nějakou zkušenost s pojmy meditace, kontemplace a spiritualita, 2) jakým způsobem je implementují do své výuky VV nebo HV. Shrnutí a interpretace dotazníkového šetření by si zasloužila více prostoru. Cíl formulovaný autorkou v úvodu práce není úplně dobře uchopen: „*Cílem práce je seznámit čtenáře s těmito pojmy...*“ tato část stanoveného cíle je bohužel neověřitelná. Následující část formulovaného cíle „... *zjistit, jakým způsobem s touto problematikou pracují další pedagogové v rámci hodin výtvarné výchovy.*“ považují za částečně splněnou (autorce se data podařilo nasbírat, ale už ne dost do hloubky vyložit). Dále mě mrzí, že význam a vztah klíčových pojmů práce autorka lépe nevysvětluje, práci by prospělo hledat oporu v autorech/autorkách, kteří/které se například kontemplací přímo zabývají/praktikují ji (Tomáš Akvinský, Marek Orko Vácha), zajímavou kapitolou by mohly být ženy mystičky (např. Terezie z Avily). Ocenila bych také kritickou reflexi a náhled na citované zdroje Duchovní a smyslové výchovy (viz str. 76 hlubinná ekologie Arneho Neasse a jeho osm principů, konkrétně princip 2 a 3). Práce je zpracována věcně správně, obsahuje všechny zadané části, je členěná do kapitol, které na sebe logicky navazují. Teoretické a metodologické zakotvení by mohlo být lépe propracováno. Téma si autorka vybrala náročné, vnímám ho jako potřebné, oceňuji vazbu na aktuálně užívané pojmy, jako je wellbeing. Závěry by měly být formulovány přesněji. Autorka cituje podle bibliografické normy, práce by zasloužila pečlivější korekturu (např. sjednocení formátování jmen v seznamu zdrojů).

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji autorce tyto otázky:

- 1) Jaké kompetence by měl mít vyučující VV, pokud do výuky zapojuje kontemplaci nebo meditaci?
- 2) Představte některého duchovního učitele/učitelku, zabývající se kontemplací a vysvětlete, čím by mohl/a být pro Vás a Vaše pojetí výuky VV inspirativní.